

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 5C/206/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3810219108
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Šišková
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2015:3810219108.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza sudkyňou JUDr. Klaudiou Šiškovou v právnej veci navrhovateľa: G. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., G. XXX/XX, zastúpeného Mgr. Ivicou Šišolákovou, advokátkou so sídlom v Galante, Nová Doba 920/5, proti odporcovi: Slovenská republika - Generálna prokuratúra SR, Štúrova 2, Bratislava, o náhradu škody, takto

rozhodol:

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 3.542,90 eur spolu s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 542,90 eur od 18.2.2011 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Vo zvyšku súd návrh zamietá.

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Tunajší súd rozsudkom zo dňa 21.10.2013 č.k. 5C/206/2010-63 rozhodol tak, že konanie v časti o zaplatenie sumy 29.029,15 eur s 9% ročným úrokom z omeškania od 18.2.2011 do zaplatenia zastavil, v prevyšujúcej časti návrh zamietol a odporcovi priznal náhradu trov konania voči navrhovateľovi v sume 48,60 eur.

Na základe odvolania navrhovateľa, ktorý namietal zamietajúcu časť rozsudku voči jeho nároku, Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 29.4.2015 č.k. 17Co/441/2014-86 rozsudok súdu I. stupňa v časti, ktorým bol zamietnutý návrh na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, a v časti o náhrade trov konania zrušil a vrátil ho na ďalšie konanie. Odvolací súd uviedol, že navrhovateľ vo svojich podaniach a prednesoch neuvádza jediné pochybenie, ktoré považuje za výkon verejnej moci spôsobujúci škodu, a neuvádza iba úradný postup, keď výslovne za porušenie právnych predpisov, teda za nič iné ako nezákonné, považuje aj vznesenie obvinenia. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo správne posúdenie okresného súdu, keď prijal záver, že navrhovateľ si uplatnil nárok iba titulom nesprávneho úradného postupu a nie aj titulom nezákonného rozhodnutia v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Odvolací súd ďalej uviedol, že aj keď navrhovateľ ako právny základ svojho návrhu uviedol iba nesprávny úradný postup, nie je týmto právnym posúdením súd viazaný a právny základ bol povinný ustáliť sám podľa obsahu tvrdených rozhodujúcich skutočností. Vo veciach náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci nemožno postup uplatnenia tohto nároku zo strany poškodeného v žiadnej fáze podmieňovať správnu právnou kvalifikáciou uplatneného nároku. Prejavu skutočného záujmu verejnej moci o znášanie zodpovednosti za jej výkon zodpovedá neformalistický prístup voči poškodeným. Súčasne však uviedol, že je potrebné starostlivo posudzovať dôvodnosť rozsahu uplatnených nárokov, osobitne v prípade náhrady nemajetkovej ujmy, aby priznávaná výška nevytvárala u vykonávateľov verejnej moci podvedomú prekážku realizácie ich právomocí. Zároveň nemožno opomenúť zásadu prezumpcie nevinu, ktorá významne obmedzuje negatívny dopad trestného stíhania na povest' a

vnímanie stíhanej osoby jej okolím. Ak je napriek tomu obvinený vnímaný okolím negatívne len pre prebiehajúce trestné stíhanie, je to významnou mierou preto, že v spoločnosti nie je prezumpcia nevinu dostatočne vžitá. Podľa názoru odvolacieho súdu pri náležitom vnímaní prezumpcie nevinu by samotné trestné stíhanie významnú ujmu na nemajetkových právach predstavovať nemalo, a to najmä nie na povesti obvineného. Odvolací súd z dôvodu nesprávneho posúdenia právneho základu žaloby vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie s tým, že okresný súd je právnymi názormi odvolacieho súdu viazaný.

Súd v zmysle pokynu odvolacieho súdu doplnil dokazovanie oboznámením obsahu žiadosti navrhovateľa o predbežné prerokovanie jeho nároku zo dňa 12.11.2009, vec opätovne posúdil a zistil tento skutkový a právny stav:

Navrhovateľ pôsobil ako príslušník policajného zboru SR v období od 1.6.1979 do 31.7.2003. Vyplýva to z posudku na čl. 214 spisu tunajšieho súdu sp.zn. 3T/31/2005.

Uznesením Ministerstva vnútra SR Úradu inšpekčnej služby PZ, Inšpekčného odboru Banská Bystrica zo dňa 17.2.2004 č. ČVS: UIS-19/IBB-PO-2004 bolo začaté trestné stíhanie za trestný čin podvodu podľa § 250c ods. 1 Tr. zákona (zákon č. 140/1961 Zb.). Uznesením MV SR, Úradu inšpekčnej služby PZ, Inšpekčného odboru Banská Bystrica zo dňa 4.11.2004 bolo voči navrhovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu podľa § 250c ods. 1 Trestného zákona v časti dokonaného a v časti v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona. Dňa 18.2.2005 prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry podal na Okresný súd v Prievidzi na navrhovateľa obžalobu pre uvedený trestný čin. Okresný súd v Prievidzi dňa 28.2.2005 vydal vo veci trestný rozkaz č.k. 3T/31/2005-239, ktorým navrhovateľa uznal vinným zo spáchania trestného činu poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1 Tr. zákona a trestného činu poisťovacieho podvodu podľa § 250c ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Tr. zákona. Uvedených trestných činov sa navrhovateľ mal dopustiť tým, že: 1. dňa 27.6.2000 v Slovenskej poisťovni a.s. pobočka Prievidza mimo výkonu služobnej činnosti predložil faktúru č. 33528 firmy NET TRADE s.r.o. Bratislava, Hájovská 93 na dodávky diskov ATP 3040 COLOR-6J 14H2, bezpečnostných skrutiek a pneumatík MICHELIN ENERGY 185/60 R14H v celkovej hodnote 45.074,60 Sk za účelom poistného plnenia poistnej udalosti zo dňa 25.5.2000, pri ktorej malo dôjsť k odcudzeniu uvedených diskov a pneumatík, čím na podklade predloženej faktúry vylákal od Slovenskej poisťovne a.s. poistné plnenie na podklade poistnej zmluvy č. 22/873057/67 vo výške 38.000,- Sk tým, že Slovenskú poisťovňu a.s. uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho poskytnutie, pretože firma NET TRADE s.r.o. Bratislava neexistovala; 2. dňa 8.8.2002 opätovne tomu istému subjektu, mimo výkon služobnej činnosti, predložil faktúru č. 21852 tej istej firmy na dodávku pneumatík MICHELIN ALPIN 195/50 R15H a diskov ETOP DOTZ LE MANS 7x 15 v hodnote 46.075,80 Sk, za účelom poistného plnenia z poistnej udalosti zo dňa 6.7.2002, pri ktorej malo dôjsť k odcudzeniu diskov a pneumatík, čím na podklade predloženej faktúry vylákal od Slovenskej poisťovne, a.s. poistné plnenie na podklade poistnej zmluvy č. 22/873057/67 vo výške 38.000,- Sk, tým že Slovenskú poisťovňu a.s. uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho poskytnutie, pretože firma NET TRADE s.r.o. Bratislava neexistovala; 3. dňa 15.5.2003 v Allianz - Slovenskej poisťovni, a.s. pobočka Prievidza mimo výkonu služobnej činnosti, predložil faktúru č. 45216 tej istej firmy na dodávku pneumatík MICHELIN PE 215/40x16 a diskov AEZ DIMO 7 x 16 v celkovej hodnote 63,568,- Sk za účelom za účelom poistného plnenia z poistnej udalosti zo dňa 7.5.2003, pri ktorej malo dôjsť k odcudzeniu diskov a pneumatík, čím na podklade predloženej faktúry chcel vylákať od Allianz - Slovenskej poisťovne, a.s. poistné plnenie na podklade poistnej zmluvy č. 700 080 652 najmenej vo výške 38.000,- Sk, tým že chcel Allianz - Slovenskú poisťovňu a.s. uviesť do omylu v otázke splnenia podmienok na jeho poskytnutie, pretože firma NET TRADE s.r.o. Bratislava neexistovala.

Voči uvedenému trestnému rozkazu navrhovateľ podal dňa 15.3.2005 odpor a tunajší súd vo veci po vykonanom dokazovaní vyhlásil rozsudok dňa 29.11.2006 č.k. 3T/31/2005-295, ktorým navrhovateľa spod obžaloby oslobodil z dôvodu, že tento skutok nie je trestným činom. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že nariadením vlády č. 540/2006 Z.z. s účinnosťou od 1.10.2006 bola stanovená minimálna mzda na sumu 7.600,- Sk a škodou nie malou (najmenej 6-násobok minimálnej mzdy) sa rozumie suma najmenej 45.600,- Sk. Obžaloba skutky pod bodmi 1, 2, obžaloby kvalifikovala ako jeden trestný čin poisťovacieho podvodu, podľa názoru súdu však v danom prípade pre posúdenie pokračovania v trestnom čine absentuje blízka súvislosť v čase (časový odstup viac ako 2 roky). Súd skonštatoval, že v konaní navrhovateľa nevzhliadol uvedenie do omylu, využitie niečieho omylu. Voči rozsudku súdu podal prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry Banská Bystrica odvolanie, pričom trval na tom, že

konanie navrhovateľa je potrebné kvalifikovať ako pokračujúci trestný čin poisťovacieho podvodu v časti dokonaného a v časti v štádiu pokusu. Z jeho vyjadrenia v odvolaní vyplýva, že podľa § 89 ods. 19 Tr. zákona účinného do 31.8.2003 sa vyžaduje v konaní blízka súvislosť v čase, ale nikde nie je definované, aký časový úsek je potrebné rozumieť pod touto súvislosťou. Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 3.11.2008 č.k. 3To/107/2007-335 odvolanie prokurátora zamietol ako nedôvodné. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 3.11.2008.

Navrhovateľ žiadosťou zo dňa 12.11.2009, ktorá bola dňa 23.11.2009 pôvodne doručená Ministerstvu spravodlivosti SR a následne postúpená a doručená odporcovi dňa 2.12.2009, požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorou si navrhovateľ uplatňoval nárok na zaplatenie škody vo výške 50.000,- eur vrátane straty na zárobku. V žiadosti navrhovateľ opisuje skutkový stav, t.j. že dňa 17.2.2004 bolo voči nemu začaté trestné stíhanie za trestný čin podvodu, že dňa 18.11.2004 voči uzneseniu o vznesení obvinenia podal sťažnosť a napriek tomu trestné stíhanie voči jeho osobe pokračovalo, že Okresný súd v Prievidzi dňa 29.11.2006 rozhodol o jeho oslobodení spod všetkých skutkov uvedených v obžalobe, že Vojenský obvodný prokurátor v Banskej Bystrici voči rozhodnutiu súdu podal odvolanie a Krajský súd v Trenčíne uznesením zo dňa 3.11.2008 odvolanie voči rozsudku Okresného súdu v Prievidzi zamietol. V žiadosti navrhovateľ uviedol, že na základe uvedených skutočností žiada o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. vrátane straty na zárobku, a to v súvislosti so zásahom do jeho osobnej integrity, v dôsledku ktorého sa vážne znížila jeho dôstojnosť v spoločnosti. Poukázal tiež na to, že počas trvania trestného stíhania nemohol vykonávať zamestnanie zodpovedajúce jeho odbornej spôsobilosti - napr. v bezpečnostných službách, obecných políciách, príp. práce v organizáciách, ktoré si overujú uchádzačov o prácu lustráciou. Mohol vykonávať len nekvalifikovanú prácu za minimálnu mzdu. Odporca listom zo dňa 1.6.2010 oznámil navrhovateľovi, že jeho žiadosť považuje za nedôvodnú v plnom rozsahu.

Navrhovateľ si preto svoj nárok uplatnil prostredníctvom súdu. Domáhal sa zaplatenia skutočnej škody vo výške 29.642,15 eur, ktorá pozostáva z ušlého zisku, t.j. možného zárobku vo výške 29.029,15 eur, nákladov na právne zastúpenie v sume 531,10 eur, cestovných nákladov v sume 55,35 eur (za cestu na trase Prievidza - Banská Bystrica a späť dňa 18.11.2004, 26.11.2004, 8.12.2004, 14.12.2004 a na trase Prievidza - Trenčín a späť dňa 29.11.2006) a nákladov na kopírovanie spisu v sume 26,55 eur. V konaní uviedol, že v čase trestného stíhania voči jeho osobe mal záujem sa zamestnať ako člen SBS, príslušník mestskej polície alebo ako civilný zamestnanec Ministerstva vnútra SR, príp. Ministerstva obrany SR, keďže tieto pracovné pozície zodpovedali jeho kvalifikácii. V dôsledku trestného stíhania mu však bolo znemožnené uchádzať sa o tieto pracovné pozície, pretože od uchádzača sa vyžaduje vyhlásenie o tom, že voči nemu nie je vedené trestné stíhanie. V uvedených pracovných pozíciách by mohol dosiahnuť príjem cca 730,- eur. Takúto prácu však vykonávať nemohol a v čase trvania trestného konania - 56 mesiacov - mohol vykonávať len nekvalifikovanú činnosť za minimálnu mzdu v sume 215,- eur mesačne. V priebehu konania vzal navrhovateľ svoj návrh v časti o zaplatenie sumy 29.029,15 eur s prísl., ktorá predstavuje ušlý zárobok, späť. Odporca s týmto späťvzatím súhlasil a súd konanie v tejto časti rozsudkom zo dňa 21.10.2013 č.k. 5C/206/2010-63 zastavil. Rozhodnutie v tejto časti nadobudlo právoplatnosť dňa 17.12.2013.

Navrhovateľ si tiež uplatňoval nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur. Tento nárok odôvodňoval tým, že v dôsledku trestného stíhania utrpel závažnú ujmu v oblasti rodinného, spoločenského a pracovného života. Z jeho výpovede v konaní vyplynulo, že počas doby, kedy bolo voči nemu vedené trestné stíhanie, osoby, ktoré sa mu chceli pomstiť, rozširovali o ňom po Prievidzi, že je zlodej a že je stíhaný, čo sa dostalo do povedomia aj jeho priateľom a známym. Niektorí to prijali s rozpakmi, niektorých vzťah voči nemu ochladol. Známi, s ktorými prichádzal do kontaktu počas činnnej služby, radšej prešli na druhú stranu, keď ho uvideli. V mieste bydliska mu ľudia lepili na bránu čiernu ruku, čo symbolizovalo, že je zlodej; nachádzal nápisy na aute typu „policajný zlodej“. S podobnými reakciami sa stretávala aj jeho manželka; ľudia na ňu vykrikovali, že navrhovateľ je zlodej. Rovnako ich synovi nebolo príjemné, keď ho označovali za syna policajtského zlodeja. Nakoniec sa aj s manželkou z miesta bydliska odsťahoval, v byte zostal bývať len ich syn a potom nastal v ich rodine pokoj.

Navrhovateľ svoje nároky odvodzoval z nesprávneho úradného postupu prokurátora v konaní sp.zn. 3T/31/2005, t.j. že prokurátor nesprávne vyvodil závery z prípravného konania, podal obžalobu a následne trval na podanej obžalobe, podal odvolanie voči rozsudku súdu I. stupňa. Rovnako za nesprávny postup považoval aj nekonanie prokurátora - nevzatie obžaloby späť, resp. odvolania späť,

hoci podľa neho už od počiatku bolo zjavné, že trestného činu sa dopustiť nemohol, pretože nemohol byť subjektom takého trestného činu a neboli tiež naplnené ani znaky trestného činu. Podľa názoru navrhovateľa, prokurátor namiesto dozoru nad zákonnosťou trestného konania svojim postupom viedol voči nemu neopodstatnené a ničím nepodložené trestné konanie. V návrhu na začatie konania, ako aj vo svojich vyjadreniach v konaní navrhovateľ uvádzal aj to, že orgány činné v trestnom konaní a najmä dozorujúci prokurátor porušili právne predpisy, nakoľko i napriek tomu, že neboli dostatočne preukázané skutočnosti, že skutok je trestným činom a tento skutok spáchal navrhovateľ, bolo voči nemu vznesené obvinenie a neskôr aj podaná obžaloba.

V konaní ako svedkovia boli vypočutí C. J. a G. J. ml..

Z výpovede C. J. - manželky navrhovateľa - vyplynulo, že v čase trestného stíhania navrhovateľa sa stávalo, že susedia z vedľajšieho vchodu na neho vykrikovali rôzne vulgárne výrazy, ona sa stretávala s tým, že napr. u kaderničky sa jej ženy pýtali, prečo to navrhovateľ urobil, či sú na to odkázaní. Uviedla, že v tom čase mala v Prievidzi predajňu a ľudia, ktorí tam chodili a poznali ju, sa čudovali, čo sa stalo, prečo to navrhovateľ urobil. Na skle na aute si nachádzali rôzne nápisy ako „darebák“ alebo „poisti ma“, bývalí kolegovia alebo známi, keď ich mali v meste stretnúť, sa radšej otočili alebo ich ani nepozdravili. Aj v rodine došlo k narušeniu vzťahov. Ako príklad uviedla svojho brata, ktorý trestné stíhanie navrhovateľa považoval za niečo, čo sa v jeho rodine nemôže stať, neter navrhovateľa to tiež niesla ťažko a hovorila mu, že to nemal urobiť. Aj navrhovateľov brat sa vtedy voči nemu choval dosť škaredo. Postupne sa vzťahy v rodine upravili, ale už to nie také, ako voľakedy. Vzhľadom na reakcie okolia navrhla navrhovateľovi, aby z Prievidze odišiel, s čím on súhlasil a preto sa odsťahovali na chalupu v O., kde sa prevažne zdržiavajú doposiaľ. Svedkyňa uviedla, že navrhovateľ sa chcel zamestnať v bezpečnostnej službe „SBS“, ale kvôli jeho trestnému stíhaniu to možné nebolo. Rovnako sa nemohol zamestnať ako civilný zamestnanec na polícii, alebo vykonávať iné zamestnanie na ktoré mal vzdelanie. Nakoniec šiel pomáhať synovi do taxislužby a z tejto činnosti žiaden príjem nemal. U nej v predajni navrhovateľ po odchode z polície nepracoval.

Svedok G. J. ml. - syn navrhovateľa - v konaní uviedol, že postoj okolia voči navrhovateľovi v čase jeho trestného stíhania vnímal ako zaujatý. Najmä suseda z vedľajšieho vchodu často vykrikovala, že navrhovateľ okradol poisťovňu, že si nakradol na auto, na ktorom sa vozia a pod. Ostatní susedia si tiež o veci hovorili, ale navonok sa natoľko neprejavovali. V rámci príbuzenstva boli v tejto súvislosti tiež nejaké otázky, ale výrazné narušenie vzťahov nevnímal. Aj niektorí jeho kamaráti mali určité narážky a raz pri zastavení hliadkou polície, policajti hovorili o navrhovateľovi v tom duchu, koľko si asi nakradol a kedy pôjde sedieť. V čase trestného stíhania navrhovateľa boli v ich vchode lepené papiere s čiernou rukou. Svedok uviedol, že vzhľadom na nepríjemné prostredie, ktoré sa v tom čase vytvorilo v mieste bydliska, sa jeho rodičia odtiaľto odsťahovali. Z jeho výpovede bolo tiež zistené, že navrhovateľ si v uvedenom čase hľadal aj nejaké zamestnanie vo svojom odbore, ale neuspel. O aké konkrétne miesta malo ísť, sa svedok vyjadriť nevedel. Uviedol, že nakoniec mu navrhovateľ pomáhal v rámci jeho podnikania, nemali v súvislosti s tým uzavretú žiadnu zmluvu a navrhovateľ z tejto činnosti nemal žiaden príjem.

Z potvrdenia JUDr. Ctibora Stachu - advokáta navrhovateľa v trestnom konaní, vyplýva, že v rámci obhajoby navrhovateľa bolo vykonaných 10 úkonov, odmena za tieto úkony bola účtovaná v sume 499,- eur a navrhovateľovi boli tiež účtované náklady súvisiace s použitím motorového vozidla v sume 32,- eur. Navrhovateľ uhradil spolu odmenu na trovy obhajoby a hotové výdavky v sume 531,- eur dňa 12.11.2008.

Z predložených potvrdení zo dňa 18.11.2004 č. 0010490 a 0010491 vyplýva, že za fotokópie z vyšetrovacieho spisu ČVS: UIS-19/BB-PO-2004 navrhovateľ zaplatil sumu 12,- Sk a 800,- Sk.

Zo spisu tunajšieho súdu sp.zn. 3T/31/2005 bolo zistené, že dňa 18.11.2004 sa navrhovateľ zúčastnil výsluchu pred vyšetrovateľom v Banskej Bystrici a dňa 3.11.2008 bol prítomný na pojednávaní na Krajskom súde v Trenčíne. V spise sa nenachádza žiaden doklad o účasti navrhovateľa na výsluchu dňa 26.11.2004 a 8.12.2004. Dňa 14.12.2004 sa navrhovateľ nezúčastnil oboznámenia so spisom. Dňa 29.11.2006 bol navrhovateľ prítomný na pojednávaní na Okresnom súde v Prievidzi.

Zo spisu tunajšieho súdu sp.zn. 7C/115/2010 vyplýva, že navrhovateľ si uplatnil voči Slovenskej republike - v zastúpení Ministerstvom vnútra SR nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 50.000,- eur podľa zákona č. 514/2003 Z.z. z dôvodu, že v období od 18.11.2004 do 3.11.2008 bol trestne

stíhaný v konaní sp.zn. 3T 31/2005, pričom bol právoplatne oslobodený spod všetkých skutkov, ktoré mu boli obžalobou kladené za vinu. Na základe späťvzatia návrhu bolo konanie vo veci zastavené. V uvedenom konaní z vyjadrenia pplk. Ing. E. J. vyplýva, že ako vyšetrovateľ vo veci trestného stíhania voči navrhovateľovi po vyhodnotení svedeckých výpovedí a vyhodnotením zhromaždených materiálov dospel k záveru, že skutky, pre ktoré sa viedlo trestné stíhanie, sa nestali a na Vojenskú obvodovú prokuratúru Banská Bystrica podal návrh na zastavenie trestného stíhania. Spis bol prokurátorom vrátený na ďalšiu realizáciu v súlade s osobným pohovorom, na základe čoho bolo voči navrhovateľovi vznesené obvinenie pre trestný čin podvodu podľa § 250c ods. 1 Trestného zákona.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci

- a) nezákonným rozhodnutím,
- b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
- c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
- d) nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2011 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2011 Z.z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 9 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2012 štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie zákonom ustanovenej lehoty, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prieskumy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

Podľa § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Po zhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je dôvodný len čiastočne. V konaní si navrhovateľ uplatňoval nárok na zaplatenie náhrady škody a nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 514/2004 Z.z.. V konaní síce deklaroval, že dôvodom je nesprávny úradný postup odporcu, z jeho návrhu, ako aj ďalších vyjadrení v konaní však vyplýva, že si uplatňuje nárok aj z titulu nezákonného rozhodnutia, ktorým je uznesenie o vznesení obvinenia voči jeho osobe zo dňa 17.2.2004 č. ČVS: UIS-19/IBB-PO-2004.

Pokiaľ ide o nesprávny úradný postup prokurátora v rámci trestného konania vedeného pred Okresným súdom v Prievidzi pod sp.zn. 3T/31/2005, súd zotrúva na svojom pôvodnom stanovisku. Navrhovateľ v konaní za nesprávny úradný postup považoval to, že prokurátor nesprávne vyvodil závery z prípravného konania, podal obžalobu a následne trval na podanej obžalobe, podal odvolanie voči rozsudku súdu I. stupňa. Rovnako za nesprávny postup považoval aj nekonanie prokurátora - nevzatie obžaloby späť, resp. odvolania späť, hoci podľa neho už od počiatku bolo zjavné, že trestného činu sa dopustiť nemohol, pretože nemohol byť subjektom takého trestného činu a neboli tiež naplnené ani znaky trestného činu. Podľa názoru navrhovateľa prokurátor namiesto dozoru nad zákonnosťou trestného konania svojím postupom viedol voči nemu neopodstatnené a ničím nepodložené trestné konanie.

Podľa právnej úpravy, platnej v čase tvrdeného nesprávneho úradného postupu prokurátora a vzniku škody, sa za nesprávny úradný postup považuje porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb. Právo na náhradu škody pritom má len ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda. Vo všeobecnosti v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. musia byť pre naplnenie zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci splnené všeobecné podmienky, a to nesprávny úradný postup, vznik škody, príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou.

V danej veci prokurátor vojenskej obvodnej prokuratúry Banská Bystrica postupoval v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku platného do 31.12.2005, keď po právnom posúdení veci dospel k záveru, že výsledky prípravného konania odôvodňujú postavenie obvineného pred súd a vo veci podal obžalobu. Taktiež bolo postupované v súlade s ustanoveniami Tr. poriadku, keď prokurátor podal odvolanie voči rozsudku súdu I. stupňa, ak z jeho strany došlo k pochybnosti o správnosti tohto rozhodnutia. Z obsahu spisu 3T/31/2005 vyplýva, že prokurátor vychádzal z právneho posúdenia veci, že konanie navrhovateľa je pokračovacím trestným činom, kedy by bola naplnená podmienka spôsobenia škody nie malej. Z rozhodnutia súdu I. stupňa vyplýva, že tento konanie navrhovateľa nepovažoval za jeden trestný čin poisťovacieho podvodu vzhľadom k absencii blízkej časovej súvislosti. Prokurátor v konaní zotrúval na svojom právnom názore s poukazom k tomu, že neexistovala definícia časového úseku, ktorý je potrebné rozumiť pod blízkou časovou súvislosťou. Taktiež sa nestotožňoval s tým, že bolo jednoznačne preukázané, že došlo k odcudzeniu pneumatík uvedených v bodoch 1/ a 2/ obžaloby. Vzhľadom na pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu I. stupňa bolo oprávnením prokurátora podať voči tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že aj Okresný súd v Prievidzi považoval podanie obžaloby pôvodne za odôvodnené, keď vo veci bol vydaný trestný rozkaz. Oslobodzujúce rozhodnutie súdu bolo vynesené až po nariadení pojednávania a vykonanom dokazovaní. Postup prokurátora v rámci trestného konania bol v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, jeho postupom nedošlo k porušeniu pravidiel ustanovených touto právnou normou, išlo o postup v medziach zákona a takýto zásah nemožno považovať za nesprávny úradný postup. Navrhovateľom namietaný postup prokurátora v rámci trestného konania bol teda legitímny a nemožno ho považovať za nesprávny úradný postup, nie sú dané predpoklady pre zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Vo veci je však nesporné, že navrhovateľ bol v konaní sp.zn. 3T/31/2005 oslobodený spod obžaloby v celom rozsahu z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Z toho vyplýva, že navrhovateľ trestný čin nespáchal a trestné stíhanie voči nemu nemalo byť vedené. Keďže navrhovateľ trestne stíhaný bol, mohla mu v súvislosti s tým vzniknúť škoda (skutočná škoda, prípadne nemajetková ujma), a to v súvislosti s uznesením o vznesení obvinenia, na základe ktorého bolo trestné stíhanie voči navrhovateľovi vedené. V zmysle ustálenej judikatúry má oslobodenie spod obžaloby rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia. Toto uznesenie teda možno považovať za nezákonné rozhodnutie. Ako už bolo uvedené, z návrhu navrhovateľa, ako aj z jeho ďalších vyjadrení v konaní je možné vyvodiť, že si uplatňuje nároky aj z titulu nezákonného rozhodnutia, za ktoré je v zmysle vyššie uvedených skutočností považované uznesenie o vznesení obvinenia voči navrhovateľovi. K takémuto záveru dospel aj odvolací súd. Súd preto posudzoval dôvodnosť nárokov navrhovateľa v konaní v tejto súvislosti.

V konaní bolo preukázané, že v rámci trestného konania vznikli navrhovateľovi náklady v súvislosti s obhajobou vo výške 531,10 eur, čo preukazuje potvrdenie od JUDr. Ctibora Stachu, a tiež náklady v súvislosti s vyhotovením fotokópií z trestného spisu v sume 812,- Sk, t.j. 26,95 eur (navrhovateľ si v tejto súvislosti uplatnil nárok vo výške 26,55 eur). V tejto časti považoval súd jeho nárok za dôvodný. Navrhovateľ si uplatnil aj nárok na zaplatenie náhrady za cestovné náklady v súvislosti s cestou na úkony v rámci trestného konania v sume celkom 55,35 eur. Podľa navrhovateľa cestoval v dňoch 18.11.2004, 26.11.2004, 8.12.2004 a 14.12.2004 z Prievidze do Banskej Bystrice a späť a dňa 29.11.2006 z Prievidze do Trenčína a späť. Zo spisu tunajšieho súdu sp.zn. 3T/31/2005 však súd zistil, že navrhovateľ sa zúčastnil len vyšetrovacieho úkonu dňa 18.11.2004 v Banskej Bystrici, v súvislosti s čím mu vznikli náklady vo výške 11,80 eur. Na ďalších úkonoch v Banskej Bystrici sa nezúčastnil. Pokiaľ ide o cestu do Trenčína dňa 29.11.2006, súd tiež zistil, že v tento deň sa navrhovateľ zúčastnil pojednávania na Okresnom súde v Prievidzi, takže mu cestovné náklady nevznikli. Navrhovateľ sa zúčastnil pojednávania na Krajskom súde v Trenčíne dňa 3.11.2008, avšak za tento deň si nárok v konaní neuplatnil.

V súvislosti s trestným konaním vedeným voči navrhovateľovi, teda navrhovateľovi vznikli skutočné náklady, ktoré si v konaní uplatnil, v celkovej výške 569,45 eur (510,10 eur ako odmena advokáta, 11,80 eur ako cestovné náklady, 26,55 eur ako náklady spojené s vyhotovením fotokópií z trestného spisu). Ide teda o skutočne vzniknutú škodu, ktorá navrhovateľovi vznikla v súvislosti s nezákonným rozhodnutím v konaní vedenom pred tunajším súdom pod sp.zn. 3T/31/2005.

Navrhovateľ si v konaní uplatnil aj nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur v zmysle ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.. Tento nárok zákon priznáva v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Navrhovateľ nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy odôvodňoval tým, že v dôsledku trestného stíhania utrpel závažnú ujmu v oblasti rodinného, spoločenského a pracovného života. Z jeho výpovede vyplynulo, že počas doby, kedy bolo voči nemu vedené trestné stíhanie, osoby, ktoré sa mu chceli pomstiť, rozširovali o ňom po Prievidzi, že je zlodej a že je stíhaný, čo sa dostalo do povedomia aj jeho priateľom a známym. Niektorí to prijali s rozpakmi, niektorých vzťah voči nemu ochladol. Známi, s ktorými prichádzal do kontaktu počas činnnej služby, radšej prešli na druhú stranu, keď ho uvideli. V mieste bydliska mu ľudia lepili na bránu čiernu ruku, čo symbolizovalo, že je zlodej, nachádzal nápisy na aute typu „policajný zlodej“. S podobnými reakciami sa stretávala aj jeho manželka, ľudia na ňu vykrikovali, že navrhovateľ je zlodej. Rovnako ich synovi nebolo príjemné, keď ho označovali za syna policajtského zlodeja. Nakoniec sa aj s manželkou z miesta bydliska odsťahovali. V konaní bolo zistené, že navrhovateľ pred začatím trestného stíhania pôsobil ako príslušník OR PZ v Prievidzi v pozícii zástupcu riaditeľa OR PZ, v čase začatia trestného konania už v policajnom zbore nepôsobil. Z výpovedí navrhovateľa, ako aj svedkov C. J. a G. J. ml. bolo preukázané, že v čase trestného stíhania voči navrhovateľovi vystupovala najmä jedna suseda s tým, že ho označovala za zlodeja; narážky podobného typu sa vyskytovali aj u iných susedov, ale nie tak verejne; a tiež v radoch polície. Vo vchode navrhovateľ nachádzal nalepené papiere s čiernou rukou, pociťoval ochladnutie vzťahov jeho priateľov a známych s ním. Z miesta bydliska sa nakoniec navrhovateľ odsťahoval. V konaní navrhovateľ, ako aj svedkyňa C. J. uvádzali, že sa v tom čase narušili aj rodinné vzťahy; svedok G. J. ml. v konaní uviedol, že výrazné narušenie vzťahov s príbuznými nevnímal. V konaní vyplynulo, že vzťah navrhovateľa s najbližšou rodinou, t.j. manželkou a synom sa v dôsledku jeho trestného stíhania nenarušil. Navrhovateľ, ako aj svedkovia v konaní uvádzali, že počas trestného stíhania si navrhovateľ nemohol nájsť pracovné uplatnenie adekvátne jeho kvalifikácii, táto skutočnosť však iným spôsobom preukázaná nebola.

Súd pri rozhodovaní o nároku navrhovateľa na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadol k osobe navrhovateľa, jeho predchádzajúce postavenie ako príslušníka policajného zboru, v súvislosti s čím predstavovalo trestné stíhanie podstatný zásah do jeho života, malo dopad na vnímanie jeho osoby okolím. Zároveň však je potrebné prihliadnúť k tomu, že spoločnosť musí vnímať potrebu realizácie trestného stíhania v každom prípade kde sa to javí dôvodné, aj keď k odsúdeniu napokon nedôjde. Súd tiež zohľadnil existenciu zásady prezumpcie nevinoty, ktorá významne obmedzuje negatívny dopad samotného trestného stíhania na povest' a vnímanie stíhanej osoby jej okolím. Ak je napriek tomu obvinený vnímaný okolím negatívne len pre prebiehajúce trestné stíhanie, je to významnou mierou preto, že v spoločnosti nie je prezumpcia nevinoty dostatočne vžitá. Pri náležitom vnímaní prezumpcie nevinoty by samotné trestné stíhanie významnú ujmu na nemajetkových právach predstavovať nemalo, a to najmä nie na povesti obvineného. Takéto stanovisko vyplýva aj z rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorého

názorom je súd prvého stupňa viazaný. Súd po zvážení všetkých uvedených okolností a skutočností dospel k záveru, že primeranou náhradou za nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v prípade odporcu je suma 3.000,- eur a v tejto výške mu uvedený nárok aj priznal.

Súd teda rozhodol tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 3.569,45 eur (t.j. 569,45 eur skutočná škoda + 3.000,- eur nemajetková ujma) spolu s 9% ročným úrokom z omeškania zo sumy 569,45 eur od 18.2.2011, t.j. odo dňa doručenia návrhu na začatie konania až do zaplatenia v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výška úroku z omeškania bola určená podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vl. č. 87/1995 Z.z., t.j. o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba ECB platná k prvému dňu omeškania.

V prevyšujúcej časti (t.j. o zaplatenie sumy 43,55 eur s prísl. - cestovné náklady a o zaplatenie nemajetkovej ujmy prevyšujúcej sumu 3.000,- eur) súd návrh navrhovateľa ako nedôvodný z dôvodov, ktoré boli uvedené vyššie, zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Navrhovateľ sa pôvodne domáhal zaplatenia sumy celkom 49.642,15 eur, čo predstavovalo skutočnú škodu vo výške 29.642,15 eur a nárok na nemajetkovú ujmu v peniazoch v sume 20.000,- eur. Na základe späťvzatia návrhu v časti o zaplatenie skutočnej škody - straty na zárobku vo výške 29.029,15 eur - bolo konanie zastavené, pričom dôvodom späťvzatia návrhu bolo to, že navrhovateľ nedokázal dostatočne tento nárok preukázať. V súvislosti s tým teda zavinil zastavenie konania a podľa § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku by v tejto časti patrila náhrada trov konania odporcovi. V časti o zaplatenie sumy 20.613,- eur bola navrhovateľovi priznaná suma 3.569,45 eur, pričom posúdenie nároku navrhovateľa o zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 20.000,- eur záviselo od úvahy súdu. V zmysle ust. § 142 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku by teda v tejto časti patrila navrhovateľovi náhrada trov konania v celom rozsahu. Z uvedeného teda vyplýva, že navrhovateľ, ako aj odporca mali v konaní úspech len čiastočný, a preto súd rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Trenčíne prostredníctvom tunajšieho súdu v dvoch vyhotoveniach. Odvolanie musí obsahovať označenie účastníkov konania, voči ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, v čom odvolateľ vidí nesprávnosť rozhodnutia alebo postupu súdu, čoho sa odvolaním domáha, musí byť podpísané a datované. Odvolanie možno zdôvodniť len skutočnosťami uvedenými v § 205 ods. 2 O.s.p..

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie, podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia /§ 251 O.s.p./.